

We maken steeds minder haast met transitie

Column
Frans Debets

Zestig jaar geleden, op 29 mei 1959 werd een proefboring naar aardgas uitgevoerd op het land van boer Boon in Kolham. Op 22 juli werd op een diepte van ruim 2600 meter gas gevonden. Het enorme Slochterenveld werd op dat moment ontdekt.

Het aardgastijdperk begon een paar jaar later toen in korte tijd vrijwel heel Nederland werd aangesloten op het nieuwe netwerk van gasleidingen. Dit tijdperk lijkt na zestig alweer tot een einde te komen, niet omdat het gas op is maar omdat de winning tot te veel schade leidt.

De gemeenten zijn gevraagd om plannen te maken om de woonwijken stapsgewijs van het gas af te sluiten. Nieuwbouw moet nu al

gasloos zijn. De grote aandacht voor en het medeleven met de gedupeerden in Groningen maakten de snelle besluitvorming over de afbouw van het gastijdperk mogelijk.

Maar nu de Groningse bodem wat tot rust is gekomen en het daadkrachtige voornemen omgezet moet worden naar echte maatregelen, lijkt de vaart er uit te zijn. De winning van het Groningse gas loopt wel terug, maar we importeren steeds meer gas uit Rusland. De plannen voor grootschalige gasafkoppeling zijn nog schaars. En er worden nog steeds nieuwbouwwoningen met gas gebouwd.

Het openbare gasregister van de toezichthouder ACM houdt netjes bij dat er vrijwel wekelijks projecten worden aangemeld waar gas-

aansluiting toch plaatsvindt, 'wegens algemeen belang'.

De overheid probeert het gasverbruik te verminderen door de energiebelasting op gas te verhogen. In 2015 betaalde de kleinverbruiker nog 19 cent energiebelasting per kubieke meter, inmiddels is dat 29 cent geworden.

Om elektriciteit aantrekkelijker te maken, daalde de belasting op stroom. De kleinverbruiker betaalde in 1995 nog 11,9 cent per kWh, nu is het 9,8 cent. In voorlichtingscampagnes wordt deze fiscale sturing aangevuld met een pleidooi voor elektrisch koken. Dat lijkt te werken, bij ruim de helft van de nieuwe keukens wordt inmiddels gekozen voor inductie.

Maar in deze omslag van gas naar elektriciteit werden de grote verbruikers niet meegenomen. Bij afname van meer dan een miljoen kubieke meter gas was in 1995 de energiebelasting per kubieke meter

De overheid weet niet hoe de ambities naar gasloos omgezet moeten worden naar echte ingrepen

gas 2,47 cent, maar dit jaar zakte het naar 2,38 cent. En bij elektriciteit steeg de energiebelasting voor de grote verbruikers vanaf 50.000 kWh juist van 1,25 cent per kWh naar 1,42 cent.

Zo lijkt het einde van het gastijdperk steeds meer op de energietran-

sitie, grote woorden en hoge ambities, maar de overheid weet niet hoe de ambities omgezet moeten worden naar echte ingrepen.

De burgers en de bedrijven zijn daar inmiddels aan gewend, ze zien het rustig aan, wachten af en raken niet in paniek. De lagere overheden lijken dat nu over te nemen, ze verstoppen zich achter hun *road maps*, kansenskaarten, buurtinitiatieven en investeringsagenda's, maar ze komen nauwelijks tot uitvoering.

Het aangekondigde einde van het gastijdperk laat op deze manier nog wel even op zich wachten. Hier en daar zullen interessante experimenten uitgevoerd worden en innovatieve voorlopers zullen de ruimte krijgen om bijzondere projecten te doen. Maar de snelle afbouw van het gassysteem gaat niet lukken zonder een daadkrachtige overheid.

► Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie